

Några lekar från 1870-1880 talet.

Att "dansa kring bollen" har jag utförligt beskrivit i Folkminnesföreningens årsbok något av åren 1995 eller 1996 och förbigår den därför här och tar något annat: En lek som jag första gången var med om 1884 i Rås fiskläge, numera tillhörande Salsingsborgs stad, kallades:

"Förstår du käppen?"

Leken krävde två personer i hemligt förstånd med varandra och tillgick på följande sätt. ~~En av dem~~ (frågande och svarande) hade den frågande en käpp som han höll framför svaranden och frågade: förstår du käppen? "nej" nu hålls käppen i ett annat läge och frågan upprepades och svaret blev åter nej, även om svaranden fick ett rapp av käppen blev svaret oavsevärligen nej ända till något i sällskapet yttrade något då svaret blev "ja" och nu kom pinnesen i leken. Svaranden fördes ut i angränsande rum och vakt ställdes vid dörren för att han inte skulle kunna se in och se vad som föregick. Nu

lade den frågande häppen på någon av sällskapet och sade: häppen ligger "låt den ligga" kom svaret från svaranden, samma fråga och svar upprepades några gånger och slutligen lades häppen på den person som först yttrat något och nu sade den frågande: häppen ligger fast, "ja då ligger den på N. N." och svaret blev alltid rätt, ty den hemliga överenskommelsen var, att häppen skulle läggas fast på den person som först yttrat något.

Efter denna beskrivning tror jag att ni förstår häppen och nu skall vi försöka Krypa under häppen.

Denna lek var egentligen ett kraftprov som skulle bekräfta vederbörandes styrka och vighet och tillgick sålunda: En stark häpp (kvastkraft eller dylikt) ställdes i sned riktning mot väggen nere vid golvet och man grep stadigt tag i häppens övre ända med båda händerna och nu gällde det, att med huvudet före, krypa under häppen tills man åter kom upp och stod rätt på fötterna utan att ha släppt taget eller vidrört golvet med någon del av

krappen. Jag har sett en person krypa under en så kort kapp som ett hammarskaft och det var ett kraftprov som inte vem som helst gör efter.

Smussla sko.

Alla deltagarna satte sig i ring på golvet och drog till sig fötterna så att benen bildade en båge med knäna som högsta punkt. En sko eller något annat smusslades nu under benen från den ene till den andre runt hela ringen. Inuti ringen stod en person vars uppgift var att upptäcka och gripa skan och när detta lyckades fick han byta plats med den hos vilken skan funnits och leken fortsatte så länge det var roligt.

Den vandrande dalern.

Denna lek hade samma karaktär som föregående, men här satte deltagarna i ring på stolar, och ett band knöts ihop en ring så stor att alla ledigt kunde hålla i den med båda händerna och i ringen bandes en slant med hål i (dalern)

Skåne
Kuggade
Raus

nyd. Bank. Paulson
Hälsingborg
Ben. Tausamman

en ring eller något annat e. Nu lät
man bandet med dalern glida mellan
händerna laget runt under det man
sjäng följande ströf:

Denna daler den skall vandra

Från den ena till den andra,

Låt den gå, låt den gå,

Låt den aldrig stilla stå,

Inne i ringen fanns en person vars uppgift
var att, liksom i föregående lek, upptäcka
och gripa dalern och byta plats med
den hos vilken dalern fanns,

Både dessa lekar kunde förenas med pant-
läsning på så sätt att den hos vilken
dalern (skan) fanns fick ge pant,

På jag förut sagt drog man gärna ut
i skogen när det var sommar, ofta i
sällskap med matkorgar och kaffepanna
och nu levdes verkligt frilevatsliv med
med massor av lekar och idrott, allt

Springa kapp.

var obligatoriskt och denna sport
kombinerades ofta med varierande
hinderkapp i både höjd och längd.

Balansgång.

på en kantställd plank, eller upplagd

Stock övades flitigt, ja man drog sig inte för en så akrobatisk lek som dansa på tina och här deltog stundom även flickor. Svta med gott resultat. En utstående trädgren på lagom höjd från marken fick tjänstgöra som bän för armbärning, över- och slag, saltamarter genom armarna, och många andra akrobatiska övningar.

Det skulle vara mig kärt om jag med denna skildring av min ungdoms lekar, kunnat bidra till Rikets kändedom om gamla tiders sedvänjor

Bernby Paulsson

Alla dessa lekar har jag övat i Raes socken och Pålsjöberg's stad.

Hälsingborg d. 29 Okt. 1933.

Till
Lunds Universitets Folkminnesarkiv
Lund.

I berättning av Lyften - Cvallius -
Stiftelsens prägelista II är jag redo att
besvara de där framställda frågorna.

¹⁸⁵¹ 1881 I
jag är nämligen född 1864, var jag en "glad
och trevlig pojke" och därför gärna
sedd i de kretsar där man hade roligt
och roade sig gjorde man här kallst
några ungdomar kommo tillsammans, vare
sig det var sommar eller vinter, inom-
eller utomhus.

Några bestämda lekar, vid särskilda
tillfällen förekommo inte och jag har
håller inte hört talas om några sådana,
håller inte att man tog "tydor" av leken
utan man lekte enbart för det nöje
leken kunde bereda. Inomhuslekarna

~~5/10/33~~

vara vanligtvis ringdanser och panti lekar,
men när man om sommaren drog till skogs
blev det även en mängd idrottslekar och
kraftprov och jag har varit med om alla
de lekar som nämnes i listan ävensom
många andra. De i i listan omnämnda
lekarna äro ännu i våra dagar så väl
kända, att jag inte anser det behöva någon
beskrifning varför jag i stället vill tala
om några av de "många andra".

Om det är något särskilt arkivet
vill fråga mig om är jag villig att
efter bästa förmåga besvara framställda

Fogaktningsskulle
Benny Paulsson
Krookska Stiftelsen